Innst. 310 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:38 S (2012–2013)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Siv Jensen om styrking av kreftbehandlingen gjennom å gjøre Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter

Til Stortinget

Sammendrag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med å omdanne Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter for behandling, forskning og utvikling på kreftområdet.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om igangsetting av arbeidet med å etablere nytt klinikkbygg og sørge for at kreftmiljøet har gode forutsetninger for å fortsette den faglige utviklingen.»

Forslagsstillerne framholder at Norge ligger langt fremme når det gjelder forskning, utvikling og behandling på kreftområdet, og mener at Radiumhospitalet, Kreftregisteret og Oslo Cancer Cluster må forsterkes.

Forslagsstillerne viser til at Radiumhospitalet, Kreftforskningsinstituttet og Kreftregisteret sammen utgjør et såkalt Comprehensive Cancer Center, et komplett kreftsenter. I denne sammenheng mener forslagsstillerne at Radiumhospitalet bør omdannes til et nasjonalt kompetansesenter som direkte er underlagt sentrale myndigheter, og ikke, slik det er i dag, underlagt Oslo universitetssykehus og Helse Sør-Øst.

Forslagsstillerne mener at den bygningsmassen som nyttes til klinisk virksomhet ved Radiumhospitalet, bør opprustes i betydelig grad.

Forslagsstillerne mener videre at Radiumhospitalet som et nasjonalt kompetansesenter bør innlemmes som en egen post på statsbudsjettet.

Forslagsstillerne mener også at nye landsomfattende tilbud innen kreftbehandling bør legges til Radiumhospitalet for å styrke kompetansemiljøet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Are Helseth, Tove Karoline Knutsen, Thor Lillehovde, Khalid Mahmood, Sonja Mandt og Wenche Olsen, fra Fremskrittspartiet, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Per Arne Olsen, fra Høyre, lederen Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, er enig med forslagsstillerne i at Norge ligger langt fremme når det gjelder forskning, utvikling og behandling på kreftområdet. Komiteen merker seg at behandlingsresultatene for norske kreftpasienter blir stadig bedre, og i dag lever 66 prosent av pasientene fem år etter at de fikk diagnosen, mens resultatene for 20 år siden var 48 prosent. Komiteen mener innsats på flere områder ligger bak denne fremgangen, og vil blant annet fremheve norsk kreftforskning, norske forskeres internasjonale samarbeid, utdanningene og en modernisering av helsetjenesten i takt med teknologiske nyvinninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med at ca. 30 000 personer rammes av kreft hvert år, og mye av behandlingen kan i dag gjennomføres på sykehus i pasientenes hjemregioner. Flertallet mener dette er en utvikling til beste for pasientene, og registrerer at resultatene av behandlingen samtidig er blitt bedre, eksemplifisert ved at overlevelse ved livmorhalskreft i Norge er best i verden, og overlevelse ved brystkreft er best i Europa (jf. OECD: Health at a Glance 2011).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er enig i at vi generelt er gode på kreftbehandling i Norge, men disse medlemmer stiller spørsmålstegn ved regjeringspartienes påstander om «best i Europa og best i verden». Disse medlemmer viser i den sammenheng til Dagens Medisin sin fagdag på Radiumhospitalet 10. april 2013, hvor professor Steinar Aamdal fra Seksjon for klinisk kreftforskning viste til flere statistikker som tilbakeviser disse påstandene.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at Radiumhospitalet har hatt stor betydning for utviklingen av kreftbehandling i Norge gjennom de siste 80 år, og at Institutt for kreftforskning har kommet med viktige bidrag innenfor både basalforskning og anvendt klinisk forskning. Komiteen viser til at miljøene i 2009 flyttet inn i et nytt og moderne forskningsbygg. Komiteen vil også vise til gode kommersialiseringsresulater fra miljøet, blant annet Photocure ASA og Oslo Cancer Cluster som i 2007 fikk status som ekspertsenter fra Innovasjon Norge og statsforetaket SIVA. Komiteen er også enig med forslagsstillerne i at Kreftregisteret er en av hovedpilarene i norsk kreftforskning. Komiteen noterer seg at Kreftregisterets lange oppfølgingstid og komplette registrering i en stabil befolkning gir mulighet for epidemiologiske kreftstudier i verdensklasse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener landets fremste fagmiljøer innen kreftbehandling fortsatt bør være en del av spesialisthelsetjenesten med en organisering som tilsier nasjonale, regionale og lokale behandlingsoppgaver og kompetansetjenester etter faglige vurderinger og i tråd med gjeldende regelverk. Flertallet mener en akselererende kunnskapsutvikling med stadig nye muligheter innen diagnostikk og behandling vil føre til samling av enkelte oppgaver basert på beste kompetanse.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med at Helse Sør-Øst RHF og Oslo universitetssykehus HF har igangsatt et arbeid for utvikling og samordning av bygningsmasse hvor også kreftområdet inngår.

Dette flertallet foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til forslaget om styrking av kreftbehandlingen gjennom å gjøre Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter.

Disse medlemmer viser videre til at Radiumhospitalet gjennom sin 80 år lange historie har hatt en viktig posisjon innen forskning og utvikling av moderne kreftbehandling i Norge, og har høstet internasjonal anerkjennelse for sitt arbeid.

Disse medlemmer vil fremheve at Norge ligger langt fremme når det gjelder forskning, utvikling og behandling innen kreftområdet. Radiumhospitalet, Oslo Cancer Cluster og Kreftregisteret har høstet betydelig internasjonal anerkjennelse for sitt arbeid og sin kompetanse. Disse medlemmer vil understreke at disse kompetansemiljøene må styrkes og videreutvikles. De er gjensidig avhengige av hverandres kompetanse og vil også i fremtiden utgjøre et viktig fundament i videre forskning, utvikling og behandling innen kreftområdet. Disse medlemmer viser videre til at Radiumhospitalet, Kreftforskningsinstituttet og Kreftregisteret utgjør de tre pilarene i et såkalt Comprehensive Cancer Center (CCC), et komplett kreftsenter, en organisasjonsform Norge var tidlig ute med å utvikle, og som er blitt en mønstermodell internasjonalt.

Disse medlemmer viser til at fagmiljøene i Norge er små, og at det derfor er viktig å utvikle, videreføre og samle spisskompetansen som finnes på kreftområdet i Norge.

Disse medlemmer viser til at i forbindelse med omstillingsprosessen for sykehusene i Osloregionen i 2010 ble også utviklingen ved Radiumhospitalet diskutert. Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmet forslag om å sikre Radiumhospitalet rammebetingelser for videre utvikling til et nasjonalt kompetansesenter for behandling, forskning og utvikling på kreftområdet, og om at Radiumhospitalet skulle videreføres som merkenavn uavhengig av organisatorisk plassering, jf. Innst. 204 S (2009–2010).

Disse medlemmer viser til at den kliniske bygningsmassen ved Radiumhospitalet er i dårlig forfatning, og mener det er et stort behov for både rehabilitering og nybygg for å ivareta en god og for-

svarlig pasientbehandling og for å videreutvikle fagmiljøet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det bør utredes å omdanne Radiumhospitalet til nasjonalt kompetansesenter, under Oslo universitetssykehus, for forskning, utvikling og utprøving av nye behandlingsmetoder og behandling innen kreftområdet.

Disse medlemmer mener at det er viktig å beholde Radiumhospitalet som en del av Oslo universitetssykehus for å sikre kompetansedeling og fleksibilitet i universitets- og sykehusmiljøet i Oslo, og at Radiumhospitalet kan ha status som et nasjonalt kompetansesenter og samtidig være en egen organisatorisk enhet med egen direktør og evt. eget styre under Oslo universitetssykehus.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede omdannelse av Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter under Oslo universitetssykehus for forskning, utprøving og utvikling av nye behandlingsmetoder og behandling innen kreftområdet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er grunnlag for å styrke innsatsen mot kreftsykdom på alle fronter. Disse medlemmer peker på at pasientene som i dag tilhører Helse Sør-Øst, har tilgang til tjenestene som drives ved Radiumhospitalet. Pasienthenvisningene fra andre regioner er langt færre. Disse medlemmer mener dette er uheldig. Radiumhospitalet som var kjent som hele landets kreftsykehus, er nå i ferd med å bli østlandsregionens kreftsykehus. Disse medlemmer frykter at dette bidrar til at pasienter fra andre helseregioner ikke får samme tilgang til ekspertkompetansen som er etablert ved Radiumhospitalet. Disse medlemmer mener derfor det er behov for å gjøre Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter for forskning, utvikling og behandling av kreftsykdom som ikke er plassert inn under de andre lokale helseforetakene.

Disse medlemmer frykter at dagens plassering av Radiumhospitalet under Oslo universitetssykehus på lang sikt vil bidra til at det unike miljøet ved Radiumhospitalet blir spredd på flere sykehus i regionen. Dette vil i så tilfelle forsterke dreiningen i tilbudet mellom befolkningen i østlandsregionen og landet for øvrig.

Disse medlemmer mener at en styrking av Radiumhospitalet og bygging av klinikkbygg må få konsekvenser for måten man innretter kreftbehandlingen på. Disse medlemmer ønsker en utvikling der kreftpasienter med kompliserte sykdomsbilder blir sendt fra hele landet til kreftbehandling på et nasjonalt lokomotiv i kreftbehandlingen. Disse medlemmer mener det er naturlig at dette også får konsekvenser for hvor nye behandlingsmetoder og utstyr blir plassert. Disse medlemmer ønsker seg eksempelvis at protonbehandlingen lokaliseres ved Radiumhospitalet.

Disse medlemmer mener det er på høy tid at også klinikkbyggene ved Radiumhospitalet fornyes. Det vil legge grunnlaget for å videreutvikle fagmiljøet i Norge med mest kompetanse på kreftsykdom.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med å omdanne Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter for behandling, forskning og utvikling på kreftområdet.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om igangsetting av arbeidet med å etablere nytt klinikkbygg ved Radiumhospitalet og sørge for at kreftmiljøet har gode forutsetninger for å fortsette den faglige utviklingen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Representantforslag 54 S (2012–2013) fra representantene Bent Høie og Jan Tore Sanner om bedre helsebygg, hvor en ber om at det utarbeides en nasjonal plan som sikrer bedre vedlikehold og raskere fornyelse av sykehusenes eiendommer. Planen må inneholde følgende:

1. En vurdering av behovet for vedlikehold, oppgradering og nyinvesteringer for spesialisthelsetjenestens eiendommer.
2. En langsiktig, nasjonal plan for finansiering av vedlikehold, oppgraderinger og nyinvesteringer.
3. En justering av dagens finansieringsregelverk som innebærer at 70 prosent av kostnadene ved større nyinvesteringer skal lånefinansieres.
4. En plan for etablering av noen offentlige-private samarbeidsprosjekter (OPS) for sykehusbygg som skal sikre raskere realisering av nybygg og bedre vedlikehold av eiendommene.
5. Etablering av egen organisasjon for helsebygg som skal sikre bedre vedlikehold og raskere fornyelse av sykehusbygg, slik at disse blir mer funksjonelle og moderne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Representantforslag 54 S (2012–2013) ikke er ferdigbehandlet i helse- og omsorgskomiteen når denne innstillingen avgis. Disse medlemmer vil komme med sitt syn på generelle

utfordringer ved sykehusbygg under behandlingen av dette representantforslaget.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede omdannelse av Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter under Oslo universitetssykehus for forskning, utprøving og utvikling av nye behandlingsmetoder og behandling innen kreftområdet.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med å omdanne Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter for behandling, forskning og utvikling på kreftområdet.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om igangsetting av arbeidet med å etablere nytt klinikkbygg ved Radiumhospitalet og sørge for at kreftmiljøet har gode forutsetninger for å fortsette den faglige utviklingen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:38 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Siv Jensen om styrking av kreftbehandlingen gjennom å gjøre Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 16. mai 2013

Bent Høie
leder

Sonja Irene Sjøli
ordfører

Vedlegg

Brev fra Helse- og omsorgsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 9. april 2013

Dokument 8:38 S (2012-2013) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Stordalen, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Siv Jensen om styrking av kreftbehandlingen gjennom å gjøre Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter

Jeg viser til brev fra helse- og omsorgskomiteen 13. mars 2013.

Forslag 1:

Stortinget ber regjeringen igangsette arbeidet med å omdanne Radiumhospitalet til et nasjonalt kompetansesenter for behandling, forskning og utvikling på kreftområdet.

Radiumhospitalet er en sentral del av norsk kreftbehandling og forskning. De har i dag flere nasjonale kompetansetjenester og nasjonale behandlingstjenester, for eksempel nasjonal kompetansetjeneste for langtidseffekter etter kreftbehandling og nasjonal kompetansetjeneste for sarkomer. Dersom det er ønskelig å opprette flere nasjonale tjenester ved Radiumhospitalet, kan Helse Sør-Øst RHF søke departementet om godkjenning.

Nasjonale kompetansetjenester er organisert som sentre/enheter i det enkelte helseforetak. Det regionale helseforetaket forutsettes å finansiere drift av de kompetansetjenestene de er tillagt ansvar for. Det er etablert et eget øremerket tilskudd over statsbudsjettet som bidrag til finansiering av nasjonale kompetansetjenester. Tilskuddet tildeles fra 2004 som en ramme til de regionale helseforetakene. Det er ikke lagt føringer for fordeling av tilskuddet til de enkelte kompetansetjenestene. De regionale helseforetakene står derfor fritt til å fordele disse mellom de nasjonale kompetansetjenestene de er tillagt ansvar for. Forskning skal finansieres gjennom ordinære kilder for finansiering av forskning, enten via forskningsmidler fra det enkelte regionale helseforetak/helseforetak eller gjennom søkbare midler.

Nasjonale tjenester, herunder nasjonale kompetansetjenester, er regulert i *Forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen regionsykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten* og veileder til denne forskriften. Med utgangspunkt i forskriften og veilederen vil derfor en etablering av Radiumhospitalet som en nasjonal kompetansetjeneste på bakgrunn av en eventuell søknad fra Helse Sør-Øst RHF, ikke medføre at tjenesten blir direkte underlagt sentrale myndigheter som representantene foreslår, eller at sykehuset vil motta en særskilt bevilgning over statsbudsjettet.

En vurdering av etablering av en nasjonal kompetansetjeneste skal i utgangspunktet dreie seg om vurdering av et fagområde eller en definert funksjon, ikke om et helt sykehus.

Forslag 2:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om igangsetting av arbeidet med å etablere nytt klinikkbygg og sørge for at kreftmiljøet har gode forutsetninger for å fortsette den faglige utviklingen.

De regionale helseforetakene har et helhetlig ansvar for både drift og investeringer innenfor de rammene de blir bevilget fra Stortinget. Regjeringen vil komme med sitt forslag til økonomiske rammer for sykehusene i sitt forslag til statsbudsjett for 2014 i Prop. 1 S 2013-2014.

Når det gjelder videre planer for virksomheten på Radiumhospitalet, opplyser Helse Sør-Øst følgende:

«Sentralt for virksomheten på Radiumhospitalet innenfor de neste 10-15 år er de beslutninger som er gjort i forhold til infrastruktur og intensjonsavtalen som er gjort om fremtidig leie i nye lokaler i OCCI-bygget (Oslo Cancer Cluster Innovasjonspark). Det siste skal stå ferdig om 2 år med byggestart april 2013. Det vil medføre moderne lokaler for diagnostisk aktivitet (kreftcytogenetikk og patologi) og vil også huse Kreftregisteret. Det siste vil styrke det integrerte Komplett Kreftsenter-konseptet (CCC-konseptet) i Oslo universitetssykehus ved at epidemiologisk forskning med unike populasjonsbaserte medisinske registre samlokaliseres med miljøer for klinisk forskning og laboratorieforskning. Det foreligger også planer og forprosjekt er igangsatt for å rehabilitere bygningsmassen på Radiumhospitalet for den kliniske virksomheten. Det vil sikre god infrastruktur, nødvendig kapasitet for spesielt operativ virksomhet og innenfor et langt kortere tidsperspektiv en for eksempel et nybygg (anslagsvis kun 2-3 år).»

Radiumhospitalet er en integrert og helt sentral del av dagens virksomhet på kreftområdet ved Oslo universitetssykehus HF. Med de planer Helse Sør-Øst RHF viser til for oppgradering av den kliniske bygningsmassen og muligheten for å leie lokaler i Oslo Cancer Cluster Innovasjonspark, ligger det til rette for at dette samlet sett vil gi et godt fundament for den videre virksomheten ved Radiumhospitalet.